

RESTART EKONOMIKY PO COVID-19 BUDE VYŽADOVAT VÍCE REKVALIFIKACÍ

Společnost ManpowerGroup Česká republika zveřejnila v červnu výsledky průzkumu „ManpowerGroup Index trhu práce“ pro třetí čtvrtletí roku 2020. V rámci průzkumu byla všem účastníkům vybraného reprezentativního vzorku 556 zaměstnavatelů v ČR položena otázka: „Jak očekáváte, že se změní celkový počet zaměstnanců ve vaší společnosti v následujícím čtvrtletí do konce září 2020 v porovnání s aktuálním čtvrtletím?“

NEJNIŽŠÍ HODNOTA INDEXU V HISTORII PRŮZKUMU

Zaměstnavatelé v České republice hlásí pro třetí čtvrtletí 2020 negativní náborové aktivity. 10 % zaměstnavatelů očekává nárůst počtu pracovních sil, 14 % předpovídá snížení počtu pracovních sil a 68 % zaměstnavatelů nepředpokládá žádné změny. Na základě těchto údajů vykazuje Čistý index trhu práce pro Českou republiku pro třetí čtvrtletí 2020 hodnotu -4 %. Po sezónním očištění je Čistý index trhu práce -8 % a jedná se o nejnižší hodnotu v historii průzkumu v ČR od roku 2008.

„V důsledku epidemie se ekonomika na tři měsíce zmrazila. Začalo sice docházet k propouštění, což se projevilo na mírném nárůstu zaměstnanosti, ale většina firem spíše vyčkávala s využitím státních programů na zachování zaměstnanosti. Nyní se teprve ukáže, v jakém stavu budou jejich trhy výrobků a služeb po skončení nouzového stavu. Na trhu práce nyní začne docházet k velkým přesunům mezi firmami a jednotlivými sektory, a to se týká stálých zaměstnanců, freelancerů, agenturních zaměstnanců a cizinců. Část firem nabírá nové zaměstnance, aby nahradila zahraniční zdroje pracovníků. Některé firmy nenajdou v ČR za zahraniční specialisty, řemeslníky, techniky a mechaniky náhradu a musí posouvat dodací lhůty svých výrobků a služeb, jako se děje například ve stavebnictví. Jak ale ukazuje výhled ManpowerGroup index trhu práce, většina zaměstnavatelů je spíše pesimistická, co se týká nabírání nových zaměstnanců,“ řekla Jaroslava Rezlerová, generální ředitelka ManpowerGroup s. r. o.

Zaměstnavatelé ve všech čtyřech kategoriích podle velikosti podniku očekávají snižování počtu pracovních sil. Zaměstnavatelé malých společností a mikropodniků hlásí nejslabší náborové plány s Čistým indexem trhu práce -5 %. Střední podniky vykazují Čistý index trhu práce -3 % a zaměstnavatelé ve velkých podnicích hlásí Index -2 %.

Nejslabší náborové plány hlásí odvětví Ubytování a stravování s pesimistickým Čistým indexem trhu práce -19 % (10 % nabírá a 29 % propouští). Slabé náborové aktivity dále hlásí Finance, pojištění, nemovitosti a další služby podnikům s Indexem -8 % a Zpracovatelský průmysl s Indexem -6 %. Index v odvětví Ostatní služby má hodnotu Indexu -5 %. Utlumené náborové aktivity hlásí odvětví Velkoobchod a maloobchod -2 % a Stavebnictví 0 %. Zaměstnavatelé v odvětví Ostatní výroba hlásí jediný plusový Index +3 %.

VLIV EPIDEMIE NA ČESKÉ FIRMY

Všem účastníkům průzkumu byly položeny ještě tyto otázky: „Jak byla vaše běžná obchodní činnost ovlivněna epidemií COVID-19?“ a „Kdy očekáváte, že se vaše firma vrátí k původní úrovni náborových aktivit?“

Epidemie COVID-19 ovlivnila negativně business 57 % českých firem, z toho 10 % muselo uzavřít svůj provoz úplně. 35 % společností nezaznamenalo změny v obchodní aktivitě a 3 % si dokonce polepšila. V mezinárodním srovnání jsou dopady epidemie na provoz firem v ČR podobné jako například v Německu nebo Slovensku. Příliš se neliší česká data od globálního průměru, kde 63 % firem deklaruje negativní dopady epidemie na business. V rámci ČR jsou nejvíce postižené malé podniky do 50 zaměstnanců a z hlediska regionů je nejvíce postižený region Praha.

Z daleka nejvíce postiženým sektorem je Ubytování a stravování, kde 53 % firem muselo zavřít úplně a 92 % do nějaké míry omezilo provoz. Nejdůležitější zaměstnavatelský sektor – Zpracovatelský průmysl – velmi vzácně dospěl ke 100% uzavření provozu. Vždy dále probíhala částečná činnost, vychystávání stávajících zakázek, údržba. I tak ale 30 % zaměstnavatelů v tomto sektoru omezilo provoz o více než 50 %.

„Pandemie zasáhla mnoho odvětví a oborů. Sebevíce konzervativní zaměstnavatelé museli své návyky přehodnotit, kdo doposud odmítal nové technologie, status home office, online fungování, virtuální setkávání nebo bezkontaktní transakce, musel se rychle přeorientovat. Do online prostředí se přesunuly prodejny, provozovny, restaurace i administrativní služby. S koncem nouzového stavu a postupným rozvolněním se lidé budou pomalu navracet ke svým starým dobrým zvyklostem, ale určitá část lidí si komfort vzdáleného přístupu z pohodlí domova bude chtít ponechat i do tzv. nového normálu,“ řekla Jaroslava Rezlerová.

EPIDEMIE ZŘEJMĚ URYCHLÍ ZMĚNY V EKONOMICE

Z hlediska návratu k náborové intenzitě před epidemií je ČR o něco optimističtější, než je globální průměr. 56 % firem si myslí, že se na původní úroveň náborů vrátí do 12 měsíců: 31 % do 3 měsíců, 18 % v době 4–9 měsíců, 7 % v době 10–12 měsíců.

„U dělnických nebo administrativních pozic si bude moci zaměstnavatel více vybírat, ale ani vysoká nezaměstnanost nevyřeší problém nedostatku řemeslníků, techniků, mechaniků, lékařů nebo programátorů. Epidemie zřejmě urychlí změny v ekonomice, které už tak byly revoluční v důsledku možností digitalizace a robotizace. Nutnost rychlého tréninku a rekvalifikace velkého množství lidí bude po epidemii ještě naléhavější,“ uvedla Jaroslava Rezlerová.

Výhledy na náborové plány ve 3. kvartálu 2020 tedy nejsou příliš optimistické. Největší propad se podle očekávání ukázal v regionu hlavního města Prahy, který je mnohem více závislý na turistickém ruchu a kancelářských profesích. Zavedení karanténních opatření a práce na home office způsobilo, že řada prodejen a provozoven byla zcela uzavřena nebo měla omezený provoz. Propad v obchodní činnosti byl pak obrovský.

Část firem v České republice stále nabírá nové zaměstnance, některé z nich potřebují nahradit zahraniční zdroje pracovníků. Stále jsou žádané kvalifikované profese. Zatímco se začalo propouštět a nezaměstnanost se jen mírně zvýšila, celosvětový nedostatek talentů zůstává na rekordní úrovni. Nárůst nedostatku zaměstnanců s potřebnými dovednostmi je za deset let téměř dvojnásobný. Z dat společnosti ManpowerGroup vyplývá, že těsně před krizí se 35 % firem v České republice potýkalo s nedostatkem talentů.

Trh práce po několikalet vykazoval symptomy přehřátí, v mnoha aspektech již ale narážel na své limity a objevovaly se známky počínajícího ochlazení. Kvůli ekonomickému propadu a s ním spojenému snížení poptávky po práci by letos měla klesnout zaměstnanost. Rovněž by mělo dojít ke zvýšení míry nezaměstnanosti.

JAK BUDE SITUACE VYPADAT V NOVÉM POST-COVID USPOŘÁDÁNÍ?

„Na trhu práce nyní nastanou velké přesuny mezi firmami a jednotlivými sektory,“ upozorňuje generální ředitelka ManpowerGroup Jaroslava Rezlerová. „Žádané dovednosti a pracovní role se mění rychleji než kdy dřív a potřeba Revoluce dovedností, kterou jsme předpověděli před čtyřmi lety, je tak i nadále hlavní výzvou současnosti. Ve světě, kde roste význam technologií, jsou lidé stále žádáni.“

Očekávaný prudký nárůst počtu lidí bez práce zatím nenastal. Úřady práce nadále registrují cca 334 tis. volných pracovních míst. Poptávka po pracovní síle nyní roste zejména v zemědělství či stavebnictví, kde řada zahraničních pracovníků po vypuknutí epidemie opustila pracovní místa a odjela do svých domovů. Dalším možným vysvětlením je skutečnost, že firmy na úřadech práce neruší dříve nahlášená volná místa, která tak zůstávají v evidenci, i když firmy již pracovníky nepoptávají.

Flexibilita, adaptabilita a možnost rekvalifikovat se na volná pracovní místa jsou klíčem k restartu ekonomiky. Mezi deset nejhůře obsaditelných pozic a oborů tedy aktuálně nejžádanější dovednosti patří: řemeslníci (elektrikáři, svářeči, mechanici), stavebnictví (dělníci), prodej a marketing (obchodní zástupci, manažeři, grafičtí designéři), administrativní podpora (asistentky, recepční), doprava a logistika (řidiči kamionů, dodávek, hromadné dopravy), technici (kontrola kvality, techničtí zaměstnanci), výroba (operátoři výroby a strojů), zdravotnictví (lékaři, sestry a další zdravotničtí odborníci), účetnictví a finance (účetní, auditoři, finanční analytici).

Část firem aktuálně stále nabírá nové zaměstnance, aby nahradila zahraniční zdroje pracovníků. Některé firmy nemohou v ČR najít za zahraniční specialisty, řemeslníky, techniky a mechaniky náhradu a musejí posouvat dodací lhůty svých výrobků a služeb, jako se děje například ve stavebnictví. Právě kvalifikováni řemeslníci společně s odborníky v informačních technologiích chybí v tuzemsku dlouhodobě.

„Prubířské měsíce nás teprve čekají. Ke konci června skončilo ošetřovné, na trh se dostávají čerství absolventi, první firmy oznamují redukcí pracovních pozic. Nicméně vzhledem k výpovědním lhůtám bude klíčový podzim. To budou škody sčítat i firmy z turistického ruchu,“ upozornil analytik Komerční banky Jan Vejmělek. Z pohledu hospodářské politiky bude důležité, jak se vláda postaví k programům na podporu zaměstnanosti po skončení dosavadních balíčků, dodal.

JAK SI PŘIVYDĚLAT, KDYŽ JSTE NA ÚŘADU PRÁCE

Ocitli jste se na úřadu práce a jste evidovaní jako nezaměstnaní? První starostí v tomto případě je, jak vyjít s penězi, respektive kde je vzít. Samozřejmě existuje podpora v nezaměstnanosti, ale tu nedostane automaticky každý. Navíc za nějaký čas skončí. Lze si tedy přivydělat, pokud jste hlášeni na úřadu práce?

Na podporu v nezaměstnanosti máte nárok, splňujete-li všechny následující podmínky:

- 1) Jste občan České republiky.
- 2) Jste nezaměstnaný (tedy nemáte ani aktivní živnostenský list).
- 3) Byli jste zaměstnaní alespoň 12 měsíců během posledních 2 let a váš zaměstnavatel odváděl sociální pojištění.

Podpůrčí doba (jak dlouho podporu budete dostávat) závisí na vašem věku (do 50 let 5 měsíců, mezi 50 a 55 lety 8 měsíců a nad 55 let až 11 měsíců). Po uplynutí této doby máte nárok už jen na sociální dávku životního minima (3 860 Kč) nebo existenčního minima (2 490 Kč) – záleží na vykazování požadované aktivity stanovené úřadem práce. Výše podpory závisí na způsobu ukončení pracovní smlouvy a výši případného odstupného. Podpora v nezaměstnanosti se vypočítává z předchozího čistého průměrného příjmu (45–65 %). Pro přesný výpočet můžete použít kalkulačku podpory v nezaměstnanosti 2020.

Pokud pobíráte podporu v nezaměstnanosti, nemůžete si legálně přivydělat. Respektive můžete, ale ztrácíte tím na podporu v nezaměstnanosti nárok. Pokud uznáte, že je tato cesta pro vás výhodnější, nebo vám podpora přiznána nebyla či vám již skončila podpůrčí doba, dejte si pozor na podmínky, za kterých si můžete přivydělat.

Přivydělat si můžete jen v tzv. nekolidujícím zaměstnání, tedy na pracovní smlouvu nebo dohodu o pracovní činnosti (pozor – ne na dohodu o provedení práce).

Váš příjem nesmí být vyšší než polovina minimální mzdy, tedy ne více než 7 300 Kč měsíčně. Své nekolidující zaměstnání musíte na úřadu práce oznámit. Také vám nesmí bránit v přijetí plnohodnotného zaměstnání či spolupráci s úřadem práce při jeho hledání.

I když nepobíráte podporu a jste hlášeni na úřadu práce, stát za vás platí alespoň zdravotní pojištění a zároveň doba, po kterou jste na úřadu evidovaní, se vám započítává do starobního důchodu. A nakonec i když jste sami aktivní v hledání nového zaměstnání, dostáváte nabídky i od úřadu, tím se vaše šance na úspěch zvyšují. (Zdroj: Manpower, ČTK)

